LÁ THƯ MỤC VỤ

Người Việt Công Giáo chúng ta thường xin lễ giỗ cho thân nhân đã qua đời. Thói quen này xuất phát từ phong tục cúng giỗ của Người Việt từ ngàn xưa:
Ngày giỗ còn gọi là húy nhật hay kỵ nhật, là ngày mất của một người tính theo âm lịch, là dịp để con cháu và người thân tổ chức cúng cơm tưởng nhớ đến người đã khuất, đồng thời cùng nhau gặp mặt nhận họ nhận hàng và bàn bạc những công việc chung của gia đình , dòng họ. Cúng giỗ tổ tiên, ông bà, cha mẹ, được coi là việc báo hiếu, là ngày con cháu tưởng nhớ đến công lao sinh thành, xây nền đắp móng của các bậc tổ tiên, và để cầu xin vong linh các bậc tiền bối phù hộ độ trì cho con cháu, cho gia đình, dòng họ. (Nguồn internet).

Không biết phong tục làm giỗ ở các nơi khác ra sao, nhưng ở nơi gia đình bên ngoại tôi sinh sống sau này, thì vào ngày giỗ của những người trong dòng họ, ngoài việc xin lễ cho người đã khuất, tối đến cả dòng họ còn tụ tập về nhà của người làm giỗ cho thân nhân để đọc kinh cầu nguyện cho linh hồn người đã khuất, sau đó chủ nhà đãi mọi người một bữa ăn nhẹ, thường là xôi hay chè cho người lớn, và bánh ngọt hay kẹo cho con nít … Theo tôi đây là phong tục rất tốt vì là dịp để thế hệ trẻ của dòng họ tụ họp lại với toàn gia tộc nhờ đó biết được họ hàng ngang dọc ra sao, cũng như tạo được mối liên kết với tổ tiên đã khuất. Như thế người đã khuất cũng vẫn 'sống' trong những người còn sống qua liên hệ huyết thống và thân tộc. 'Sự sống' này tuy vô hình nhưng vẫn có thực vì mỗi khi con cháu của những người đã khuất tụ họp nhau lại dự lễ, đọc kinh cầu nguyện cho họ, thì họ hiện diện trong tâm trí của tất cả mọi người tụ họp lúc đó.

Trong câu chuyện của Phúc Âm tuần này, hai môn đệ chán nản thất vọng vì cái chết khủng khiếp của Thầy Giêsu nên quay trở về làng Emmau của mình. Đang khi đi đường, bỗng có một người lạ đi chung đường làm quen với một câu hỏi: *"Các anh vừa đi vừa trao đổi với nhau về chuyện gì vậy?"* Thoạt đầu hai người khó chịu vì người khách lạ chẳng biết gì về chuyện động trời đã xảy ra tại Giêrusalem ba ngày trước. Nhưng sau khi nghe người khách lạ 'giải thích' bằng Kinh Thánh biến cố kinh hoàng cho Thầy của họ đã được nói đến bởi các trích dẫn có lớp lang về chương trình cứu độ của Thiên Chuá. Hai ông chợt hiểu rõ hơn về biến cố xảy ra cho Thầy mình và vì câu chuyện đang dở dang thì đã đến nhà nên hai ông nài nỉ người khách lạ ở lại với họ với lý do "Vì trời đã xế chiều". Khi người khách lạ ngồi đồng bàn ăn với họ, họ bỗng nhận ra đó chính là Thầy Giêsu. (Luca 24: 13-31)

Cách Thánh sử Luca kể chuyện, đã ngụ ý nói về 'Nghi Thức Bẻ Bánh' của Giáo Hội Sơ Khai tức là Thánh Lễ mà chúng ta cử hành ngày nay. Phần cắt nghiã Kinh Thánh dọc đường ám chỉ phần Phụng Vụ Lời Chuá và hành vi *"Cầm lấy bánh, dâng lời chúc tụng, và bẻ ra trao cho họ*" của Chuá Giêsu Phục Sinh lúc ngồi đồng bàn với hai môn đệ, chính là phần Phụng Vụ Thánh Thể mà chúng ta vẫn cử hành ngày nay.

Chính trong Thánh Lễ chúng ta cử hành mỗi ngày, Chuá Giêsu Phục Sinh vẫn hiện diện sống động trong tất cả các thành viên của đại gia đình Kitô Hữu trên khắp thế giới. Như thế mỗi Thánh Lễ là một ngày giỗ, ngày huý nhật hay kỵ nhật, cuả Chuá Giêsu. Chỉ có một khác biệt quan trọng là không những chúng ta tưởng nhớ cái chết của Chuá mà còn tuyên xưng việc Chuá sống lại. Chính ở điểm này mà có một khác biệt căn bản giữa việc xin lễ giỗ của chúng ta với việc cúng giỗ của người ngoài Công Giáo. Xin lễ cho người đã khuất là biểu lộ niềm tin vào sự sống vĩnh hằng của những người đã tin vào "Đấng là sự sống lại và là sự sống", còn cúng giỗ chỉ là việc tưởng niệm ngày qua đời của thân nhân, tuy cả hai việc đều biểu lộ sự hiếu thảo của con cháu đối với người đã khuất. Như thế, dâng lễ giỗ là việc khẳng định lời tuyên xưng của chúng ta trong Kinh Tin Kính "Tôi trông đợi kẻ chết sống lại và sự sống đời sau." Có một sự sống khác bên kia cái chết vì chết không phải là hết mà là bước vào sự sống vĩnh cửu với Chuá Giêsu Kitô, Đấng đã chiến thắng sự chết và đã sống lại vinh quang, như trong lời nguyện cho người đã khuất trong Kinh Nguyện Thánh Thể II: "Xin ban cho kẻ đã chết như Con Chuá, thì cũng được sống lại như Người".

Chúng ta đang đi trên đường lữ hành trần thế giống như hai môn đệ trên đường Emmau. Chuá Phục Sinh vẫn đang đi bên cạnh chúng ta. Ngài vẫn đến với chúng ta hôm nay qua một người bạn hay một người lạ mà ta tình cờ gặp gỡ trong cuộc sống. Qua họ, Ngài thay đổi cái nhìn và khơi lên niềm hy vọng nơi chúng ta. Ngài vẫn đến với chúng ta từng ngày và từng biến cố vui buồn trong cuộc sống. Trong từng thánh lễ, Ngài đích thân giảng Tin Mừng và bẻ bánh trao cho ta chính Mình Ngài. Chúng ta thật hạnh phúc vì dẫu sao trong đại dịch lần này, người Kitô hữu nói chung, và người Công Giáo nói riêng, may mắn vì còn có Thiên Chúa để bám vào. Thiên Chúa không phù phép cho dịch bệnh hết ngay lập tức. Ngài cũng chẳng biến hóa cuộc sống nhân loại để bình thường như trước. Ngài cũng chẳng ép buộc ai tin theo Ngài. Nhưng chắc một điều, Thiên Chúa luôn bước bên cạnh chúng ta, vì Ngài là đường, là sự thật và là sự sống (Ga 14,6). Ai tin yêu nơi Ngài thì được hơn là mất, lợi ích nhiều hơn thiệt hại, và may mắn hơn là rủi ro.

Lm Nguyễn Mộng Huỳnh